Súd:	Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka:	12Co/339/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu:	6112206679
Dátum vydania rozhodnutia:	28. 06. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Ing. Ján Gandžala, PhD.
ECLI:	ECLI:SK:KSBB:2018:6112206679.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ing. Jána Gandžalu, PhD. a členov senátu Mgr. Kataríny Katkovej a Mgr. Janky Benkovičovej, v spore žalobcu Z. G., nar. XX. XX. XXXX, s trvalým pobytom D. XXXX/X, U., právne zastúpeného JUDr. Jurajom Kusom, advokátom, Advokátska kancelária so sídlom Nám. Osloboditeľov 10, 071 01 Michalovce, proti žalovanej Slovenská republika, za ktorú koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, so sídlom Štúrova 2, 812 85 Bratislava, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, na základe odvolania žalobcu i žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 14C/63/2012-483 zo dňa 19. 04. 2016, takto

r o z h o d o l :

I. Rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica vo výroku, ktorým uložil žalovanej povinnosť nahradiť žalobcovi skutočnú škodu v sume 1.015,34 Eur s 9 % úrokom z omeškania od 19. 01. 2012 do zaplatenia (prvý výrok) a v časti výroku, ktorým žalobu žalobcu v časti uplatňovaného úroku z omeškania vo zvyšku zamietol (časť tretieho výroku), p o t v r d z u j e.

II. Rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica vo výroku, ktorým uložil žalovanej povinnosť nahradiť žalobcovi nemajetkovú ujmu v sume 20.250 Eur (druhý výrok) a v časti výroku, ktorým žalobu žalobcu o náhradu nemajetkovej ujmy vo zvyšku zamietol (časť tretieho výroku) z r u š u j e a v tomto rozsahu mu vec vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. 1 Okresný súd Banská Bystrica ako súd prvej inštancie (ďalej aj „súd prvej inštancie“ event. „prvoinštančný súd“) rozsudkom zo dňa 19. 04. 2016 uložil žalovanej povinnosť nahradiť žalobcovi skutočnú škodu v sume 1 015,34 Eur s 9% úrokom z omeškania od 19. 01. 2012 do zaplatenia, všetko v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia (prvý výrok). Zároveň uložil žalovanej povinnosť nahradiť žalobcovi nemajetkovú ujmu v sume 20 250 Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia (druhý výrok). Vo zvyšku žalobu žalobcu zamietol (tretí výrok). Vo výroku v rozsudku konštatoval, že o trovách konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (štvrtý výrok).
1. 2. V úvode odôvodnenia rozhodnutia prvoinštančný súd konštatoval, že žalobca (po čiastočnom späťvzatí žaloby v časti náhrady skutočnej škody vo forme trov obhajoby) sa na základe zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (ďalej aj „zákon č. 514/2003 Z.z.“) domáhal voči žalovanej náhrady skutočnej škody (predstavujúcej trovy obhajoby v trestnom konaní) vo výške 1 015,34 Eur s 9,5% úrokom z omeškania od 19. 01. 2012 do zaplatenia, a náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 75 000 Eur s 9,5% úrokom z omeškania od 19. 01. 2012 do zaplatenia. Žalobu odôvodnil tým, že bol poškodený trestným stíhaním, ktoré voči nemu začalo vznesením obvinenia z trestného činu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 185a ods. 1 Trestného zákona a pomoci k trestnému činu podvodu podľa § 10 ods. 1 písm. c/ k § 250 ods. 1, 5 Trestného zákona, uznesením Úradu boja proti korupcii Prezídia Policajného zboru ČVS: SJP-46/ OVOZTČ-BB-2003 dňa 20. decembra 2004, a skončilo rozsudkom Okresného súdu Michalovce v konaní

sp.zn. 8T 16/2009 zo dňa 22. júla 2010, ktorým bol v spojení s uznesením Krajského súdu v Košiciach č.k. 6To 87/2010-4255 zo dňa 25. mája 2011 spod obžaloby oslobodený. Argumentoval, že skončenie trestného stíhania oslobodzujúcim rozsudkom má rovnaké právne účinky, ako zrušenie rozhodnutia o vznesení obvinenia. Fakt, že bol trestne stíhaný 6 rokov a 5 mesiacov, bol obvinený z dvoch závažných zločinov a roky žil v psychickej traume a strese pod hrozbou vysokého trestu, zakladá nielen nárok na náhradu skutočnej škody vo forme trov obhajoby v trestnom konaní, ale i nemajetkovej ujmy v žalovanej sume. Právny zástupca žalobcu uviedol, že každé trestné stíhanie zasahuje do osobnostných práv obvineného, najmä do práva na súkromie a rodinný život, čo netreba ani dokazovať. Trestné stíhanie žalobcu bolo široko medializované, negatívne poznačilo jeho profesionálny kariérny rast, spoločenské i rodinné vzťahy a viedlo k rozpadu jeho manželstva. Žalobca, ktorý je verejným činiteľom, nebol predtým trestne stíhaný a čistý register trestov má aj v súčasnosti. Právny zástupca žalobcu odmietol aplikáciu § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. v aktuálnom znení pre výpočet nemajetkovej ujmy s tým, že návrh na začatie konania bol podaný pred jeho platnosťou a účinnosťou, navyše toto ustanovenie odporuje čl. 46 ods. 3 a čl. 154c Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“) i čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“). Uplatňovaný úrok z omeškania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, s tým, že termín omeškania žalovanej určil dňom 19. 01. 2012, t.j. 6 mesiacov po doručení žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody.

1. 3. V ďalšej časti odôvodnenia rozhodnutia prvoinštančný súd poukázal na vyjadrenie žalovanej a na vykonané dokazovanie, z ktorého zistil nasledujúce skutočnosti:

„Trestné stíhanie žalobcu začalo uznesením Úradu boja proti korupcii Prezídia Policajného zboru ČVS: SJP-46/OVOZTČ-BB-2003 zo dňa 20. decembra 2004. Dňa 2. februára 2009 podala na žalobcu (a ďalšie osoby) Vojenská obvodová prokuratúra Prešov obžalobu vedenú pod sp.zn. OPv 151/08.

Rozsudkom Okresného súdu Michalovce v konaní sp.zn. 8T/16/2009 bol dňa 22.júla 2010 žalobca spod obžaloby oslobodený s odôvodnením, že nebolo dokázané, že sa stali skutky, pre ktoré bol obžalovaný. Odvolanie Vojenskej obvodnej prokuratúry OPv 151/08-225 zo dňa 26. augusta 2010 Krajský súd v Košiciach uznesením č.k. 6To 87/2010-4255 zo dňa 25. mája 2011 zamietol, čím právoplatne skončilo trestné stíhanie žalobcu.

Žalobca bol trestne stíhaný od 20. decembra 2004 do 25. mája 2011, t.j. 6 rokov a 5 mesiacov a 5 dní. Dňa 12. júla 2011 adresoval žalobca prostredníctvom svojho právneho zástupcu Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. Zo zamietavej odpovede ministerstva zo dňa 8. decembra 2011 vyplýva, že žiadosť prevzalo dňa 18. júla 2011.

Vyúčtovaním tarifnej odmeny za poskytovanie obhajoby v trestnom konaní zo dňa 1. júla 2011, faktúrou č. 20110027 zo dňa 11. júla 2011, splatnou dňa 15. júla 2011, a príjmovým pokladničným dokladom zo dňa 4. júla 2011 má súd za preukázané, že žalobca zaplatil advokátovi za obhajobu v trestnom konaní 2 030,69 Eur.“

1. 4. Následne prvoinštančný súd uviedol: „Žalobca pred súdom vypovedal, že počas 6,5 ročného trestného stíhania prežil traumu, lebo bol neprávom a nespravodlivo trestne stíhaný. O obvinení sa nedozvedel od polície, ale z novín a od iných ľudí. Trestné stíhanie negatívne poznačilo vzťahy v jeho rodine, nezhody, ktoré mal kvôli tomu s manželkou napokon skončili rozvodom. Priatelia a kolegovia v práci sa mu začali vyhýbať. Vyšetrujúce orgány ho spájali s Z. I., ktorý mal byť šéfom zločineckej a teroristickej skupiny na východe, údajným vrahom, hoci on ho nikdy nevidel a nemal s ním žiadny kontakt. Situáciu zhoršovalo, že okres v ktorom žije je malý a ľudia ho poznajú aj preto, že jeho otec je takmer 40 rokov trestným sudcom na Okresnom súde v Trebišove a kvôli jeho priezvisku ho spájali aj s vtedajším C. Krajského súdu v Košiciach N. G..“ V tejto súvislosti prvoinštančný súd poukázal na konkrétne svedecké výpovede, z ktorých konštatoval:

„Svedok V.. D. V., T. M. X.M. I. a nadriadený žalobcu, uviedol, že žalobca bol počas trestného stíhania 6 rokov spájaný s mafiánskymi praktikami a škodami spôsobenými štátu. Stratil dobrú povesť, ktorú mal predtým ako X. i ako súkromná osoba. Ako v prípade iných štátnych zamestnancov, aj v jeho prípade akoby neplatila prezumpcia neviny, hľadelo sa na neho ako na vinného. Nebolo možné odmeňovať ho ani za riadne plnenie povinností, povýšiť ho, umožniť mu ďalšie vzdelávanie, ani s ním súkromne komunikovať bez toho, aby to druhá osoba nepociťovala ako hrozbu svojej osoby, svojho kariérneho postupu alebo ohrozenia rodiny.

Svedok I.. U. G., nadriadený žalobcu, vypovedal, že po obvinení stratil žalobca dôveryhodnosť, lebo bol obvinený zo skupinovej trestnej činnosti, čo bolo i medializované. On ako nadriadený stratil voči nemu dôveru, nenavrhoval ho na kariérny postup a ďalšie vzdelávanie. Hoci bol pred trestným stíhaním žalobca vnímaný ako veľmi dobrý kolega a X. s predpokladom ďalšieho kariérneho rastu, po obvinení s ním nikto nechcel spolupracovať. Dodnes nie je navrhovaný do vzdelávacích aktivít.

Svedok I.. I. R., kolega žalobcu, uviedol, že po obvinení z trestnej činnosti kolegovia so žalobcom prerušili osobné kontakty a prestali ho pozývať na spoločné akcie. Aj svedok, hoci obvineniam neveril, na základe medializovaných informácií nechcel byť so žalobcom spájaný, a preto s ním prerušil kontakty.
Svedok V.. V. C., priateľ žalobcu, vypovedal, že bol sklamaný z obvinenia žalobcu, lebo ho poznal v dobrom, rovnako ako jeho otca - G.. Uveril však orgánom činnými v trestnom konaní, a takto to vnímalo aj okolie a ďalší kamaráti. Hoci oslobodzujúci verdikt súdu žalobcu v očiach svedka rehabilitoval, ich stretnutia už nie sú také časté a intenzívne ako predtým.
Svedok N.. I. G., otec žalobcu, uviedol, že trestné stíhanie veľmi negatívne poznačilo žalobcu i jeho život. Prišiel o spoločenský život, ktorým predtým žil, prestali ho pozývať na rôzne oslavy, utiahol sa do seba a bolo zrejmé, že trestné stíhanie je v ňom hlboko zakorenené, a že s ním intenzívne žije. Podľa svedka bolo trestné stíhanie aj dôvodom rozpadu manželstva žalobcu a negatívne poznačilo aj jeho vzťah s rodičmi."
1. 5. Po uvedení znení článkov 46 ods. 3, 19 ods. 2 a 51 ods. 2 Ústavy a ustanovení § 1 písm. a/, § 3 ods. 1 písm. a/ ods. 2, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, § 16 ods. 4, § 17 a § 18 ods. 1, 3 prvá veta zákona č. 514/2003 Z.z. prvoinštančný súdu uviedol: „Faktom je, že aktuálne znenie § 16 ods. 4 a § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. upravujúce úrok z omeškania a maximálnu výšku náhrady nemajetkovej ujmy sa stalo účinným dňa 1. januára 2013, t.j. po podaní návrhu na začatie tohto konania dňa 8. marca 2012. Zákon č. 412/2012, ktorým bol zákon č. 514/2003 Z.z. v tejto časti novelizovaný, ani samotný zákon č. 514/2003 Z.z., však neobsahujú prechodné a záverečné ustanovenia upravujúce aplikáciu novelizovaných ustanovení v už začatých súdnych konaniach. Preto súd tieto, v čase rozhodovania platné a účinné ustanovenia, aplikoval. Vzhľadom k zneniu čl.51 ods. 2 Ústavy, ktorý výslovne na medze zákona odkazuje, sa pritom nestotožnil s názorom právneho zástupcu žalobcu, že § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. odporuje Ústave a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd."
1. 6. V súvislosti so základom uplatňovaných nárokov žalobcu prvoinštančný súd uviedol:
„Pri rozhodovaní o základe nároku žalobcu vychádzal súd z toho, že primárnou podmienkou zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím je samotná existencia rozhodnutia zasahujúceho do žalobcu, sekundárnou jeho nezákonnosť. Zákon (a ani ustálená súdna prax) výslovne nevyžaduje, aby príslušný orgán nezákonnosť daného rozhodnutia v každom prípade výslovne konštatoval. Podľa názoru súdu sa štát zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia nemôže zbaviť v prípade, že sa pôvodný predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným napokon nenaplní. Oslobodzujúci rozsudok súdu v trestnom konaní má nesporne rovnaké dôsledky, ako prípadné zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Preto formálne zrušenie konkrétneho (nezákonného) rozhodnutia nemôže byť nevyhnutným predpokladom úspešného uplatňovania nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Je nesporné, že právoplatnosťou oslobodzujúceho rozsudku sa trestné konanie žalobcu skončilo a žiadny právny predpis nevytvára priestor pre samostatné formálne rušenie rozhodnutí vydaných počas trestného stíhania, nezákonnosť ktorých je daná faktom, že po právoplatnom oslobodení spod obžaloby sa žalobcu hľadí ako na nevinného.
Ústavnoprávny základ nároku jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania skončeného oslobodzujúcim rozsudkom je daný nielen čl. 46 ods. 3 Ústavy, ale všeobecne čl. 1 ods. 1 Ústavy. Ak má byť štát skutočne považovaný za materiálny právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorým priamo zasiahli do základných práv jednotlivca. Štát nemá slobodnú vôľu, ale je povinný striktne dodržiavať právo v jeho ideálnej (škodu nepôsobiacej) interpretácii. Povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní nesporne je vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, no štát sa nemôže zbaviť zodpovednosti za ich činnosť, ak sa ukáže ako mylná, zasahujúca do základných práv človeka. V takej situácii nie je dôležité, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní napokon potvrdilo. Súdna judikatúra dospela k záveru, že ak bol obžalovaný oslobodený spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že čin nespáchal a trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté. Preto sa v takom prípade nárok na náhradu škody spôsobenej trestným stíhaním posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobnej nezákonným rozhodnutím, a preto je uznesenie Úradu boja proti korupcii Prezídia Policajného zboru ČVS: SJP-46/OVOZTČ-BB-2003 zo dňa 20. decembra 2004 nezákonným rozhodnutím, ktorým bola navrhovateľovi spôsobená škoda.
Tým je základ uplatneného nároku žalobcu daný, a pretože je nesporné, že sú splnené podmienky § 3 ods. 1 písm. a/, § 5 ods. 1 a § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. súd sa v ďalšom zaoberal oprávnenosťou jednotlivých uplatnených položiek."
1. 7. V súvislosti s rozhodnutím o uplatňovanom nároku týkajúcom sa náhrady skutočnej škody prvoinštančný súd uviedol, že „podľa § 17 ods. 1 a § 18 ods. 1, 3 zákona č. 514/2003 Z.z. sa uhrádza

skutočná škoda. Žalobca si ako skutočnú škodu uplatnil trovy obhajoby v trestnom konaní. Zvoliť si obhajcu v trestnom konaní bolo nesporným právom žalobcu, ktorý sám právnické vzdelanie nemá. Účelnosť obhajoby podčiarkuje jeho oslobodenie spod obžaloby. Úhradu trov obhajoby žalobca dokázal predložením vyúčtovania, faktúrou i príjmovým pokladničným dokladom. Počas konania, reagujúc na námietku žalovanej, upravil výšku trov obhajoby vzhľadom ku skutočnosti, že vyfakturované trovy boli vyčíslené za obhajobu viacerých obžalovaných. Takto upravenú výšku uplatnených trov už žalovaná nespochybnila, a pretože o nej niet sporu, súd v tejto časti nároku žalobcu v plnom rozsahu vyhovel, a pretože sa žalovaná dostala dňom 19.januára 2012 (deň nasledujúci po uplynutí šesťmesačnej lehoty na uspokojenie nároku žalobcu po doručení žiadosti dňa 18.júla 2011) do omeškania, priznal žalobcovi i príslušný úrok z omeškania (§ 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky č.87/1995 Z.z.).“

1. 8. V súvislosti s rozhodnutím o uplatňovanom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 75 000 Eur prvoinštančný súd uviedol: „Pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy vychádzal súd z presvedčenia (podloženého logikou veci i dokazovaním vykonaným najmä výsluchom svedkov, o pravdivosti výpovedí ktorých nemá súd dôvod pochybovať), že trestné stíhanie žalobcu trvajúce takmer 6 a pol roka negatívne zasiahlo do jeho osobnostných práv i života jeho rodiny. Žalobca bol v strese a neistote pod hrozbou vysokého trestu. Medializácia prípadu narušila jeho dobré meno, povesť, dôstojnosť, česť i vážnosť v očiach verejnosti, dostala ho do spoločenskej izolácie a narušila i jeho rodinný život. Jeho profesionálny kariérny postup v zamestnaní bol zastavený.

Podľa názoru súdu má žalobca právo na peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy, lebo iné satisfakčné prostriedky (oslobodenie spod obžaloby a jeho prípadná medializácia, nesporne menej rozsiahla ako medializácia samotného trestného obvinenia) nie sú postačujúcim zadosťučinením vzhľadom na spôsobenú ujmu. Pri hodnotení závažnosti vzniknutej ujmy s prihliadnutím na okolnosti, za ktorých k nim došlo, súd konštatuje, že trestným stíhaním (ku ktorému vôbec nemalo dôjsť) došlo k poškodeniu sociálnych väzieb navrhovateľa v súkromnom, pracovnom i verejnom živote.

Náhradu nemajetkovej ujmy a kritéria jej určenia určuje § 17 ods. 2, 3 a 4 zákona č. 514/2003 Z.z., ktorý ohľadne maximálnej výšky náhrady odkazuje na § 6 zákona č. 215/2006 Z.z. o odškodnení osôb poškodených násilnými trestnými činmi.

Podľa § 6 tohto zákona celková suma odškodnenia nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok minimálnej mzdy.

Minimálna mzda v Slovenskej republike predstavuje v čase rozhodovania súdu sumu 405 Eur. Päťdesiatnásobok tejto sumy predstavuje sumu 20 250 Eur, ktorú súd vzhľadom k uvedenému považuje nie za maximálny morálny, ale za maximálny zákonný limit priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá žalobcovi vzhľadom k uvedeným okolnostiam a konštatovanej ujme patrí.“

1. 9. V súvislosti s úrokom z omeškania, ktorý si žalobca uplatnil k uvedenému nároku na náhradu nemajetkovej ujmy prvoinštančný súd uviedol, že „uplatnený úrok z omeškania v prípade náhrady nemajetkovej ujmy však súd žalobcovi nepriznal, lebo má za to, že povinnosť nahradiť nemajetkovú ujmu vzniká až na základe právoplatného súdneho rozhodnutia, ktorým je určená i doba plnenia, a až jej márnym uplynutím sa dlžník dostáva do omeškania.“

1. 10. V závere odôvodnenia rozhodnutia prvoinštančný súd uviedol, že o trovách konania rozhodne (podľa v tej dobe platného a účinného ustanovenia § 151 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku - ďalej aj „O.s.p.“) po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podali odvolanie žalobca i žalovaná.

3. 1. Žalobca (prostredníctvom právneho zástupcu) napadol odvolaním rozsudok prvoinštančného súdu vo výroku, ktorým jeho žalobu vo zvyšku (t. j. v časti týkajúcej sa nároku na náhradu nemajetkovej ujmy prevyšujúcej priznanú nemajetkovú ujmu v sume 20 250 Eur a v časti uplatňovaného úroku z omeškania z uplatňovaného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy) zamietol (II. výrok). Žiadal, aby odvolací súd rozsudok prvoinštančného súdu v napadnutej časti zmenil a jeho žalobe o náhradu nemajetkovej ujmy vyhovel v ním uplatňovanom rozsahu.

3. 2. Odvolanie odôvodnil tým, že prvoinštančný súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (podľa v tej dobe platného a účinného ustanovenia § 205 ods. 2 písm. d/ a f/ O.s.p.

3. 3. V súvislosti s uvedením konkrétnych dôvodov odvolania uviedol, že nesúhlasí s právnym názorom prvoinštančného súdu, týkajúcim sa zdôvodnenia rozhodnutia o ním uplatňovanom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. V tejto súvislosti uviedol, že „ustanovenie § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. predstavuje hmotnoprávny, nie procesnoprávny predpis. Je teda irelevantné, že v čase rozhodovania súdu, bolo dotknuté ustanovenie účinné.“ Následne v tejto súvislosti uviedol, že „základným kritériom

pre rozlíšenie adekvátnej právnej úpravy, ktorú je potrebné aplikovať vo veciach zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, konkrétne za škodu spôsobenú nezákonnými rozhodnutiami, je okamih vydania nezákonného rozhodnutia. Uvedené nesporne vyplýva z prechodného ustanovenia § 27 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z., podľa ktorého sa posudzovanie nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutiami, ktoré boli vydané odo dňa nadobudnutia účinnosti tohto zákona, t. j. od 01. 07. 2004, riadi týmto zákonom.“ Zároveň poukázal na to, že jeho právny zástupca aplikáciu aktuálne platného znenia ustanovenia § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. namietal na pojednávaniach a taktiež v záverečnom návrhu na pojednávaní dňa 19. 04. 2016, avšak prvoinštančný súd sa touto námietkou v napadnutom rozhodnutí nijako nevysporiadal. Po uvedení teoretických úvah o pravej a nepravej retroaktivite konštatoval, že „v danom prípade bolo nezákonné rozhodnutie (uznesenie o vznesení obvinenia) vydané dňa 20. 12. 2004, teda v čase účinnosti zákona č. 514/2003 Z.z., v znení pred jeho novelizáciou zákonom č. 412/2012 Z.z. Aplikácia ustanovenia § 17 ods. 4, zavedená citovanou novelou, preto v danej veci nie je prípustná a priznanie náhrady nemajetkovej ujmy nad limit stanovený citovanou novelou, je v danom prípade v súlade so zákonom.“
3. 4. Žalobca v odvolaní ďalej uviedol, že je toho názoru, že vzhľadom na následky, ktoré mu „trestné stíhanie spôsobilo vo všetkých oblastiach života, či už rodinného, pracovného, ale aj verejného, požadovaná výška nemajetkovej ujmy 75 000 Eur je primeraná.“
3. 5. V odôvodnení odvolania do časti rozhodnutia, ktorým prvoinštančný súd zamietol uplatňovaný úrok z omeškania z uplatňovaného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy žalobca uviedol, že ani právny názor prvoinštančného súdu týkajúci sa tejto časti rozhodnutia nie je správny. V tejto súvislosti poukázal na ustanovenie § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. a na ustanovenia § 517 ods. 1 veta prvá a ods. 2 Občianskeho zákonníka a na ustanovenie § 3 Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 87/1995 Z.z. a konštatoval, že podľa ustanovenia § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. lehota omeškania začína plynúť najskôr dňom oznámenia, že nárok poškodeného nebude uspokojený, alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovanie nároku. On požiadal o predbežné prerokovanie nároku listom zo dňa 12. 07. 2011. Skutočnosť, že táto žiadosť bola adresovaná Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky a súd v tomto konaní vzhľadom na zmenu právnej úpravy za príslušný orgán konajúci za štát určil Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky, na účinky podanej žiadosti nemá vplyv. Keďže žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody bola doručená 18. 07. 2011 a k uspokojeniu jeho nároku nedošlo, žalovaná sa dňom nasledujúcim po uplynutí šesťmesačnej lehoty, t. j. dňom 19. 01. 2012 dostala do omeškania s plnením peňažného dlhu, a teda on sa oprávnene domáhal aj priznania úrokov z omeškania od 19. 01. 2012 do zaplatenia.

4. 1. Žalovaná podala v zákonnej lehote odvolanie proti rozsudku prvoinštančného súdu vo výroku, ktorým jej uložil povinnosť nahradiť žalobcovi skutočnú škodu v sume 1.015,34 Eur s príslušenstvom (prvý výrok) a vo výroku ktorým jej uložil povinnosť nahradiť žalobcovi nemajetkovú ujmu v sume 20 250 Eur (druhý výrok). Žiadala, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v uvedených výrokoch zrušil a vec v tomto rozsahu vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konania a nové rozhodnutie. V prípade, ak by odvolací súd, napriek jej argumentácii ňou napadnuté výroky prvoinštančného súdu potvrdil, žiadala, aby vo výroku rozhodnutia vyslovil prípustnosť dovolania.
4. 2. Odvolanie odôvodnila tým, že prvoinštančný súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.
4. 3. V súvislosti s uvedením konkrétnych dôvodov odvolania namietala, že prvoinštančný súd pri rozhodovaní o základe nároku žalobcu vychádzal z konštrukcie, že oslobodzujúci rozsudok súdu v trestnom konaní má nesporne rovnaké dôsledky ako prípadné zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť, a preto formálne zrušenie konkrétneho rozhodnutia nemôže byť nevyhnutným predpokladom úspešného uplatňovania nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. V tejto súvislosti poukázala „na skutočnosť, že ani jeden z orgánov verejnej moci nevydal nezákonné rozhodnutie, resp. nedošlo k tomu, že by nesprávne úradne postupoval. V predmetnom prípade došlo k situácii, že trestné konanie až v štádiu konania pred súdom bolo ukončené inak, než odsúdením obžalovaného. V trestnom konaní k takýmto situáciám bežne dochádza a Trestný poriadok ich vo svojich ustanoveniach výslovne pripúšťa a upravuje. Ak by sme mali rešpektovať sporný názoru súdu, resp. že by zákon č. 514/2003 Z.z. a gestor tohto zákona mali ambíciu odškodňovať všetky takéto prípady (zastavené, podstúpené, oslobodené), tak potom v týchto prípadoch by štát neniesol zodpovednosť za nezákonné rozhodnutie a nesprávny úradný postup, ale za «výsledok trestného konania», ktorú zodpovednosť zákon č. 514/2003 Z.z. neupravuje.“ Žalovaná ďalej uviedla, že nemožno opomenúť ani posun v ustálenej judikatúre týkajúcej sa titulu pre nárok na náhradu škody, ak by titulom

malo byť nezákonné rozhodnutie v rozsahu uznesenia o vznesení obvinenia, pričom v tejto súvislosti poukázala na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 163/ 2013-50 zo dňa 13. 11. 2013. Podľa jej názoru, súd prvej inštancie pri rozhodovaní o predmetnej žalobe na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci, sa nedostatočne vysporiadal s existenciou (ne)zákonnosti rozhodnutia o vznesení obvinenia, pričom riadne neskúmal, či v čase vydania uznesenia o vznesení obvinenia žalobcovi boli na jeho obvinenie splnené zákonné predpoklady. Predmetné uznesenie o vznesení obvinenia teda nemožno považovať za nezákonné rozhodnutie. Vzhľadom na túto skutočnosť potom možno konštatovať, že titul nároku na náhradu škody v tomto prípade absentuje 4. 4. Okrem toho žalovaná v odvolaní namietala, že „taktiež ostáva sporná otázka, či je vôbec dôvodné preplácať trovy obhajoby v prípade, keď sa nejedná o prípady povinnej obhajoby.“
4. 5. V súvislosti s odvolaním do výroku, ktorým prvoinštančný súd priznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy žalovaná uviedla, že žalobcom uplatnenú nemajetkovú ujmu považuje za nedostatočne preukázanú, pretože vypočutí svedkovia predniesli len svoje subjektívne názory. Poukazy na medializáciu prípadu sú právne bezvýznamné, pretože samotná medializácia nie je úkonom v trestnom, občianskoprávnom ani v správnom konaní a preto ona (žalovaná) za ňu nezodpovedá. Má za to, že oslobodenie spod obžaloby je dostatočným satisfakčným prostriedkom a priznaná nemajetková ujma vo výške 20 250 Eur je neprimerane vysoká.

5. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedla, že sa stotožňuje s postupom ako aj s právnou argumentáciu prvoinštančného súdu v žalobcom namietanej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku. Zároveň poukázala na svoje odvolanie.

6. Žalobca (prostredníctvom právneho zástupcu) vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej uviedol, že nesúhlasí s jej argumentáciou uvedenou v odvolaní, o absencii nezákonného rozhodnutia. V tejto súvislosti uviedol pomerne podrobnú argumentáciu. Nesúhlasil ani s jej ďalšou argumentáciou, že právny poriadok Slovenskej republiky neobsahuje mechanizmus, na základe ktorého by bolo možné obvinenému v prípade jeho oslobodenia spod obžaloby nahradiť náklady na jeho obhajobu. V tejto súvislosti poukázal na ustanovenie § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. Vo vzťahu k odvolacej námietky žalovanej, o nedostatočnom preukázaní priznaného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy žalobca uviedol, že táto námietka neobstojí. Všetci svedkovia na súde boli poučení o následkoch krivej svedeckej výpovede a v konaní nebol produkovaný jediný dôkaz, ktorý by potvrdil, že svedkovia vypovedali nepravdu.

7. Odvolania odvolateľov t. j. žalobcu i žalovanej boli podané ešte za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „O.s.p“), ktorý bol ku dňu 01. 07. 2016 zrušený zákonom č. 160/2015 Z.z., Civilný sporový poriadok. Dňa 01. 07. 2016 nadobudol účinnosť nový procesnoprávny kódex - Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), ktorý v prechodných ustanoveniach, v § 470 ods. 1 uvádza: Ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konanie začaté predo dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Z citovaného ustanovenia vyplýva, že vzhľadom na skutočnosť, že rozhodovanie o odvolaní prebieha už v dobe účinnosti CSP, bolo potrebné na odvolacie konanie aplikovať príslušné ustanovenia CSP s poukazom na ustanovenie § 470 ods. 2 veta prvá CSP, v zmysle ktorého právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali predo dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

8. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP), vec preskúmal v rozsahu určenom ustanoveniami § 379, § 380 a 381 CSP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario s použitím § 219 ods. 3 CSP a rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým uložil žalovanej povinnosť nahradiť žalobcovi skutočnú škodu v sume 1.015,34 Eur s 9 % úrokom z omeškania od 19. 01. 2012 do zaplatenia (prvý výrok) a v časti výroku, ktorým žalobu žalobcu v časti uplatňovaného úroku z omeškania vo zvyšku zamietol (časť tretieho výroku), podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny potvrdil, a vo výroku, ktorým uložil žalovanej povinnosť nahradiť žalobcovi nemajetkovú ujmu v sume 20.250 Eur (druhý výrok) a v časti výroku, ktorým žalobu žalobcu o náhradu nemajetkovej ujmy vo zvyšku zamietol (časť tretieho výroku) podľa § 389 ods. 1 písm. b) a c) CSP zrušil a vec mu podľa § 391 ods. 1 CSP v tomto rozsahu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

9. 1. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.
9. 2. Podľa ods. 2 vyššie citovaného ustanovenia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie

správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

10. Po oboznámení sa s obsahom spisu a s odvolaním napadnutým rozhodnutím prvoinštančného súdu odvolací súd konštatuje, že napadnuté rozhodnutie vo výroku, ktorým uložil žalovanej povinnosť nahradiť žalobcovi skutočnú škodu v sume 1.015,34 Eur s 9 % úrokom z omeškania od 19. 01. 2012 do zaplatenia (prvý výrok) a v časti výroku, ktorým žalobu žalobcu v časti uplatňovaného úroku z omeškania vo zvyšku zamietol (časť tretieho výroku), je vecne správne. Odvolací súd (v súlade s vyššie citovaným ustanovením § 387 ods. 2 CSP) sa v celom rozsahu stotožňuje i s odôvodnením tejto časti rozhodnutia, ktoré je dostatočne podrobné, ale je i jasné, zrozumiteľné, presvedčivé a logickým spôsobom sa vysporiadava so všetkými relevantnými skutkovými i právnymi otázkami a aspektmi, a teda spĺňa zákonné kritéria odôvodnenia uvedené v ustanovení § 220 ods. 2 CSP. Súd prvej inštancie touto časťou rozhodnutia neporušil právo strán sporu na spravodlivý proces, pretože v hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Naopak, prvoinštančný súd ich náležitým spôsobom posúdil súhrnne v celom rozsahu a aj ich náležite vyhodnotil (rešpektujúc zásady formálnej logiky).

11. Odvolací súd na zdôraznenie správnosti tejto časti napadnutého rozhodnutia (v súlade s citovaným § 387 ods. 2 CSP) preto poukazuje len na určité najzásadnejšie aspekty, ktorými reaguje na argumenty odvolateľov, teda žalobcu i žalovanej uvedené v ich odvolaniach.

12. 1. Ako už bolo uvedené, žalovaná v odvolaní namietala de facto absenciu, resp. neexistenciu nezákonného rozhodnutia, ktoré by bolo spôsobilým titulom náhrady škody i nemajetkovej ujmy. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na to, že i keď jedným zo základných predpokladov zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zmysle ustanovenia § 6 ods. 1 prvá veta zák. č. 514/2003 Z.z. je zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škoda, treba mať na zreteli, že zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu zodpovedá, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu bola odčinená (bližšie viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 M Cdo 15/2009). Zákon č. 514/2003 Z.z. výslovne neupravuje nárok na náhradu škody v prípade oslobodenia obžalovaného spod obžaloby, zastavenia trestného stíhania alebo v prípade, ak bolo trestné stíhanie ukončené postúpením veci na prejednanie priestupku. Judikatúra dospela k záveru, že nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zák. č. 514/2003 Z.z.. Ide o tzv. absolútnu objektívnu zodpovednosť štátu (bez ohľadu na zavinenie), ktorej sa nemôže zbaviť. Podstata tohto nároku na náhradu škody sa totiž v tomto prípade neviaže na (ne)správnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania alebo v jeho priebehu, ale na samotný výsledok trestného stíhania. (viď napr. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 194/2010 z 30. marca 2011).
12. 2. Pri posudzovaní nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o začatí trestného stíhania, zastavenie trestného stíhania, ale i oslobodenie spod obžaloby alebo ukončenie trestného stíhania postúpením veci na prejednanie priestupku má rovnaké dôsledky, ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania pre nezákonnosť (§ 6 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z.). Právoplatnosťou rozhodnutia o zastavení trestného stíhania alebo rozhodnutia o oslobodení spod obžaloby, prípadne rozhodnutia o postúpení veci na prejednanie priestupku sa trestné stíhanie končí a zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Za ústavne konformný treba považovať výklad, podľa ktorého v prípade posudzovania zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania, zastavenie trestného stíhania, oslobodenie spod obžaloby alebo postúpenie veci na prejednanie priestupku, ak k takémuto rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania pre nezákonnosť. Ústavnoprávny základ nároku jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania ktoré bolo zastavené, v prípade ak došlo k oslobodeniu spod obžaloby alebo v prípade postúpenia veci na prejednanie priestupku, treba hľadať nielen v čl. 46 ods. 3 Ústavy slovenskej republiky, ale vo všeobecnej rovine predovšetkým v jej čl. 1 ods. 1, teda v princípoch materiálneho právneho štátu. Ak má byť štát skutočne považovaný za materiálny právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorým priamo zasiahli do základných práv jednotlivca. Na jednej strane je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, na druhej strane sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, ak sa ich postup ukáže ako mylný, zasahujúci do základných práv. V takejto situácii nie je rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní

vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. (Podrobnejšie - viď rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 M Cdo 15/2009 zo dňa 1. novembra 2010). Štát teda za konanie svojich orgánov zodpovedá, aj keď z ich strany k žiadnemu subjektívnemu pochybeniu nedošlo a to s ohľadom na výsledok ich činnosti.
12. 3. Odvolací súd uvádza, že tento koncept akceptuje ustálená judikatúra súdov bez ohľadu na to, že zákon č. 514/2003 Z.z. explicitne nepoužíva pojem „zodpovednosť za výsledok trestného konania" .
12 . 4. Pokiaľ žalovaná poukazovala na právny názor vyslovený v Náleze Ústavného súdu SR (ďalej aj „Ústavný súd") zo dňa 13. 11. 2013, sp. zn. II. ÚS 163/2013, tak v tejto súvislosti odvolací súd konštatuje, že tento právny názor nie je ustálený a podľa názoru odvolacieho súdu ho nemožno považovať za odklon od doterajšej ustálenej judikatúry už len z dôvodu, že Ústavný súd v náleze, v ktorom tento právny názor vyslovil, sa nedostatočne, resp. nijako nevysporiadal s dôvodmi a argumentmi, vyplývajúcimi z opačnej judikatúry, vyvíjajúcej sa v období minimálne 20-tich rokov. Ďalej ho, podľa názoru odvolacieho súdu, nemožno považovať za racio decidendi predmetného nálezu (aj keď sa stal súčasťou vybranej právnej vety), nakoľko v ňom bola riešená iná právna otázka a to otázka stretu uplatňovania nároku na náhradu škody titulom uznesenia o vznesení obvinenia a titulom nezákonného rozhodnutia o väzbe, ako aj otázka premlčania nároku na náhradu škody. V predmetnom náleze naviac Ústavný súd poznamenal, že judikatúra Najvyššieho súdu SR, podľa ktorej rovnaký význam (dôsledky) ako zrušenie právoplatného rozhodnutia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť má zastavanie trestného stíhania, resp. oslobodenie spod obžaloby neprešla testom ústavnosti. Je pritom zrejmé, že tomu tak nie je. Judikatúra najvyšších súdnych autorít ČR a SR, vrátané judikatúry Ústavného súdu ČR a SR vyvodila nárok na náhradu škody v takýchto prípadoch práve z ochrany práva jednotlivca na súdnu ochranu zakotveného v čl. 36 ods. 3 Listine základných práv a slobôd, ktorá bola prijatá ako Ústavný zákon č. 23/1991 Zb. a čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, imanentnou súčasťou ktorého je právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom a z princípu materiálneho právneho štátu.
12. 5. Uvedená argumentácia žalovanej je preto vo vzťahu k žalobcovi priznanému nároku na náhradu škody, ktorá mu vznikla z titulu náhrady trov jeho obhajoby v predmetnom trestnom konaní, neopodstatnená.

13. V súvislosti s odvolacou námietkou žalovanej, ktorou spochybňovala účelnosť vynaložených trov obhajoby žalobcu v predmetnom trestnom konaní z dôvodu, že sa nejednalo o prípad nutnej obhajoby odvolací súd uvádza, že zo strany žalovanej ide o absolútne nepochopenie významu ústavného práva na právnu pomoc vyplývajúceho z článku 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Toto ústavné právo má každý, teda i taký obvinený alebo obžalovaný, u ktorého osobitný zákon nevyžaduje nutnú obhajobu. Potom je absolútne logické, že ak u takéhoto obvineného alebo obžalovaného vzniknú predpoklady na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z., má podľa § 18 ods. 3 uvedeného zákona právo i na náhradu trov právneho zastúpenia (obhajoby).

14. Z uvedených dôvodov preto odvolací súd rozsudok prvoinštančného súdu vo výroku, ktorým uložil žalovanej povinnosť nahradiť žalobcovi skutočnú škodu v sume 1.015,34 Eur s 9 % úrokom z omeškania od 19. 01. 2012 do zaplatenia (prvý výrok) podľa ustanovenia § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

15. Odvolací súd považuje za vecne správne rozhodnutie prvoinštančného súdu i v časti výroku, ktorým žalobu žalobcu v časti uplatňovaného úroku z omeškania vo zvyšku (teda ohľadom uplatnených úrokov z omeškania z priznanej nemajetkovej ujmy) zamietol (časť tretieho výroku). Ako správne konštatoval prvoinštančný súd, povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia a až uplynutím takto určenej lehoty plnenia sa dlžník dostáva do omeškania. /Viď. napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 14. marca 2012, sp. zn. 6Cdo/185/2011./

16. Z uvedených dôvodov preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie i v časti výroku, ktorým žalobu žalobcu v časti uplatňovaného úroku z omeškania vo zvyšku (teda ohľadom uplatnených úrokov z omeškania z priznanej nemajetkovej ujmy) zamietol (časť tretieho výroku), podľa § 387 ods. 1, 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

17. Ako vyplýva z vyššie uvedeného odôvodnenia, žalobca napadol odvolaním (i) časť výroku rozsudku prvoinštančného súdu, ktorým jeho žalobu o náhradu nemajetkovej ujmy vo zvyšku (t. j. nad rozsah

priznanej náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 20 250 Eur) zamietol (časť tretieho výroku), pričom namietal, že táto časť rozhodnutia prvoinštančného súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, pretože prvoinštančný súd nesprávne aplikoval aktuálne znenie ustanovenia § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. Žalovaná napadla odvolaním rozsudok prvoinštančného súdu (i) vo výroku, ktorým jej bola uložená povinnosť nahradiť žalobcovi nemajetkovú ujmu v sume 20 250 Eur (druhý výrok), pričom namietala, že uplatnenú nemajetkovú ujmu považuje sa za nedostatočne preukázanú.

18. 1. Vzhľadom na uvedenú odvolaciu argumentáciu žalobcu sa odvolací súd musel primárne vysporiadať s otázkou časovej pôsobnosti meniacich sa znení ustanovenia § 17 zákona č. 514/2003 Z.z.
18. 2. Podľa § 17 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z., účinného do 1. januára 2013, v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.
18. 3. Podľa 17 ods. 3 citovaného zákona, účinného do 1. januára 2013, výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na a/ osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, b/ závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c/ závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, d/ závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.
18. 4. Podľa § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z. z., účinného do 1. januára 2013, výška nemajetkovej ujmy spôsobenej rozhodnutiami uvedenými v § 7 a 8 je najmenej jedna tridsatina priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za predchádzajúci kalendárny rok, a to za každý, aj začatý deň pozbavenia osobnej slobody.
18. 5. Podľa § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z. z., v znení zák. č. 412/2012 Z. z., výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa odseku 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu.
18. 6. V čase rozhodovania prvoinštančného súdu (19. 04. 2016) bol účinný zákon č. 412/2012 Z.z., ktorým sa menil a dopĺňal zákon č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý v bode 10. nahradil dovtedajšie znenie ustanovenia § 17 ods. 4 novým ustanovením, podľa ktorého: „Výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa odseku 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu.“ V poznámke pod čiarou 8a) je uvedené, že týmto osobitným predpisom je zákon č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi v znení zákona č. 79/2008 Z.z., ktorý rozsah odškodnenia upravuje vo svojich ustanoveniach § 5 až 7. Podľa § 6 tohto osobitného zákona celková suma odškodnenia poskytnutá podľa tohto zákona nesmie presiahnuť päťdesiatnásobok minimálnej mzdy.
18. 7. Podľa kritéria predmetu právnej úpravy sa pod civilným procesným právom rozumie systém právnych noriem, ktoré ustanovujú a štátnou mocou zabezpečujú sústavu pravidiel správania subjektov civilného procesu. Na tomto základe civilno-procesná teória definuje civilné procesné právo ako systém štátom vynútiteľných právnych noriem, ktoré upravujú: postup a správanie súdu, účastníkov, prípadne ďalších subjektov, pri poskytovaní ochrany ohrozeným alebo porušeným právam z civilnoprávnych vzťahov a aj z niektorých iných právnych vzťahov a zároveň, vzťahy, ktoré medzi subjektmi tohto procesného diania vznikajú, transformujú sa a zanikajú.
18. 8. Východiskom riešenia vzťahu civilného procesného práva a civilného hmotného práva je poznatok, že hmotné právo určuje svojim subjektom práva a povinnosti (preto sa označujú ako subjektívne práva a subjektívne povinnosti) a procesné právo určuje spôsob a prostriedky na ich ochranu a faktickú realizáciu.
18. 9. O povahe právnej normy nerozhoduje formálne kritérium zaradenia právnej normy do právneho predpisu, ale charakter právnych vzťahov, ktoré táto právna norma reguluje. Ak právna norma reguluje vzájomné subjektívne práva a povinnosti svojich adresátov priamo, nesprostredkovane súdnym zásahom, pôjde o normu hmotnoprávnu. Procesné právo naopak stelesňuje všetky tie normy, ktoré regulujú ľudské správanie v konaní zameranom na poskytovanie súdnej ochrany pred súdnymi orgánmi.
18. 10. Normatívna úprava výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vyjadrená v § 17 ods. 4 zákona 514/2003 Z. z., v zmysle ktorej táto nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu, nie je normou regulujúcou úkony a postup účastníkov (ľudské správanie) v záujme poskytnutia ich súdnej ochrany v konaní, ale limituje rozsah uplatnenia subjektívneho práva poškodeného na náhradu nemajetkovej ujmy vo vzájomnej závislosti od odškodnenia osôb poškodených násilnými trestnými činmi priznávaným podľa osobitného predpisu (zák. č. 215/2006 Z. z.). V prejednávacej veci preto prvoinštančný súd nevyvodil správny

záver, že zákon č. 514/2003 Z.z. v ustanovení § 17 ods. 4 je hmotnoprávnym predpisom (mylne ho považoval za procesnoprávne ustanovenie) a preto nesprávne aplikoval aktuálne znenie ustanovenia § 17 ods. 4 uvedeného zákona, teda znenie platné po účinnosti zákona č. 412/2012 Z.z.

19. Z uvedeného vyplýva, že rozhodnutie prvoinštančného súdu ohľadom náhrady nemajetkovej ujmy vychádza z nesprávneho právneho posúdenia a preto je vecne nesprávne. Zároveň odvolací súd musí konštatovať, že z ustanovenia § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. vyplýva, že: „V prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.“ Z citovaného ustanovenia teda vyplýva, že nemajetkovú ujmu v peniazoch môže súd priznať len v prípade, ak mal preukázanú skutočnosť, na základe ktorej dospel k záveru, že zadosťučinenie vo forme konštatovania porušenia práva vzhľadom na konkrétne okolnosti (najmä intenzita, trvanie a rozsah nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi vzhľadom na jeho postavenie v rodine, v zamestnaní, v spoločnosti a podobne) nie je postačujúce. Hoci výšku nemajetkovej náhrady súd určuje voľnou úvahou, nemôže ísť o nepreskúmateľnú úvahu, respektíve o svojvoľnú úvahu. Určenie výšky nemajetkovej ujmy má byť - vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu - v súlade s požiadavkou spravodlivosti. V prejednávanom spore však súd prvej inštancie pri rozhodovaní o priznaní nemajetkovej ujmy dostatočným spôsobom nevysvetlil na základe akých konkrétnych skutočností a úvah dospel k záveru, že v tomto prípade je dôvodné žalobcovi priznať nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, a taktiež sa v odôvodnení rozhodnutia dostatočným spôsobom nevysporiadal s existenciou konkrétnych relevantných zákonných podmienok determinujúcich jej výšku (§ 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z.). Jeho rozhodnutie o priznaní nemajetkovej ujmy, okrem toho, že vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, je v tejto časti i nepreskúmateľné.

20. Z uvedených dôvodov preto odvolací súd rozsudok prvoinštančného súdu vo výroku, ktorým uložil žalovanej povinnosť nahradiť žalobcovi nemajetkovú ujmu v sume 20.250 Eur (druhý výrok) a v časti výroku, ktorým žalobu žalobcu o náhradu nemajetkovej ujmy vo zvyšku zamietol (časť tretieho výroku) podľa § 389 ods. 1 písm. b) a c) CSP zrušil a vec mu podľa § 391 ods. 1 CSP v tomto rozsahu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

21. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (391 ods. 2 CSP).

22. Ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci (§ 396 ods. 3 CSP).

23. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Banskej Bystrici, ako súdu odvolacieho, pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak
a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).
Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,
a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).
Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak
a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).
Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).
Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).
Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).
Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).
Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).
V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).
Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).
Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je
a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).